

Samoupravljanje ni politična parola

Tako kot vsako leto je tudi letos trideset posameznikov in tri osnovne organizacije zveze sindikatov dobilo tradicionalna priznanja – »srebrne znake«. Slavnostna seja občinskega sveta zveze sindikatov v Centru je bila 20. aprila v prostorih Skupščine mesta Ljubljane. Med nagrajenci smo izbrali za pogovor Fedorja Tominška, dolgoletnega predsednika Kluba samoupravljalcev v naši občini, ki je sicer strokovni svetovalec na ustavnem sodišču Slovenije.

Kot je v šali ob začetku našega pogovora dejal nagradenec Fedor Tominšek, bo – kot kaže – do smrti predsednik tega kluba. Klub je sicer v Sloveniji prijetna izjema, saj se ne morejo pritožiti nad udeležbo na številnih tematskih razpravah, ki jih pripravljajo vsako leto. Ta oblika delovanja samoupravljalcev je zelo uspešna in tudi priljubljena. Vse to pa je tudi potrditev poslanstva, ki ga ima klub tudi v teh nekoliko zmedenih in hudih časih. Fedor Tominšek je ob tem dejal, da je res, da je klub v občini Center izjema v slovenskem merilu, vendar da bi morala ta izjema postati pravilo.

»Samoupravljanje sem vedno razumel kot najširšo obliko pluralizma, tudi na gospodarskem področju. Samoupravljanje brez demokracije, pluralizma mnenj in interesov tudi na gospodarskem področju ni. Samoupravljanje pomeni tudi pravico sleherne osebnosti, da pove svoje želje, predstavi svoje interese, zamisli in podobno. Samoupravljanje zame torej ni politična parola, je prejšnji način življenja in razmišljanja ter usklajevanja interesov posameznikov z interesi večine. Samoupravljanje pomeni gospodarsko

samostojnost delovnih organizacij« je še dejal Fedor Tominšek.

Kot je dejal naš sogovornik je Klub samoupravljalcev praktična oblika delovanja, ki je premagala stereotipne oblike predavanj. Razprave za okroglimi mizami razvežejo usta slehernemu in nihče ne razpravlja s figami v žepu. Glede na položaj občine ne preseže tudi precej visoka raven izobrazbe in predznanja udeležencev, tako da je delo v klubu užitek in zadovoljstvo človeku, ki se je tako s svojim strokovnim kot tudi prostovoljnim delom zapisal vsem naprednim ciljem te družbe.

Majhni vendar močni in enotni

Ena izmed najmanjših osnovnih organizacij v občini je Dom učenk zdravstvene usmeritve na Potočnikovi 3. Osnovna Organizacija šteje le 23 članov, toliko je namreč delavcev tega doma. K temu številu pa moramo prišteti še 240 učenk srednje zdravstvene šole in srednje šole za farmacijo in zdravstvo. Prišteti jih je treba zato ker delavke Doma pri svojem delu ne skrbijo le za učence temveč z njimi skupaj oblikujejo

delo in življenje v tem prijetnem domu.

Srebrni znak sindikata je dobil dom v letu ko praznuje 10 letnico obstoja, kar bodo proslavili 18. maja.

Do 1. aprila leta 1986 je bil Dom poslovna enota srednje zdravstvene šole, potem pa se je osamosvojil. Majhen kolektiv v katerem je 9 pedagoških in 14 tehničnih delavcev, je primer zgledega kolektiva, ki je kljub svoji majhnosti ekonomsko obstal in celo izboljšal svoj finančni položaj.

Delavci so zelo skrbni pri upravljanju s svojim domom, ki so ga v zadnjem času tudi izboljšali. Sredstva si zagotavljajo tudi s poletnim izvedenskim delom. Že nekaj let sodelujejo s Filozofsko fakulteto in udeležencem seminarja slovenskega jezika nudi jo v poletnem času streho nad glavo. Turistične storitve ponujajo le organiziranim skupinam. Letos pa bo v prostorih doma organizirana prva poletna šola slovenskega jezika. Ob koncu tedna, kadar v šoli ni učenk, ponujajo streho nad glavo tudi slovenskim šolam iz Trsta. Finančna sredstva, ki jih pridobijo na ta način, deloma porabijo za osebne dohodke, deloma pa za izboljšanje opremljenosti doma in nakup sodobnih učnih pripomočkov. Skrb za Dom kažejo tudi z urejenostjo okolice. Skupaj s krajevno skupnostjo Nove Poljane so namreč uredili v okolici doma zgledni spominski park Maršala Tita, ki je prav gotovo lepo zaokrožil podoba doma v katerem se vsako leto pripravljajo 240 učenk za življenje in delo.

JURIJ POPOV

Zanimiva grafika osmošolke Brigite Šepac iz OS Brod Marovice v pobrateni občini Delnice

NATEČAJ O REVOLUCIJI

Pohvalna ustvarjalnost mladih

Učenci so za natečaj z naslovom »Revolucija še traja« poslali okoli tristo likovnih del. Komisija je izbrala za nagrade osemindeset del. Posebno pozornost so vzbudile grafike iz osnovne šole Brod Marovice iz Delnic, glede na pedagoško kreativnost, z ozirom na izbor materiala, ki poudarja raste. Prav tako so z likovno grafično kulturo ustvarjene grafike iz Murske Sobotice.

Nagrajena so bila tudi vsa dela, ki so jih na natečaj poslali iz zavoda za usposabljanje Janez Levec iz naše občine. Njihove temere so zanimive in bogate, tako po motiviki kot po kreativni barvni originalnosti.

Povedano je že bilo, da bo razstava nagrajenih del v Nami pri Tromostovju od 16. do 23. maja. Še enkrat vabljani.

DAMOKLEJEV MEČ NAD SAMOUPRAVLJANJEM NA ŽELEZNICI

Centralizacija ?

V železniškem gospodarstvu Ljubljana si v zadnjih letih še posebej zavzeto prizadevajo za večjo poslovnost, ki je po njihovem mnenju edina prava pot iz tehnološko vse bolj zaostale in potrebam gospodarstva prilagojene železnice.

Zato so med slovenskimi in istrskimi železničarji (istrske proge spadajo v ŽG Ljubljana) naleteli na načelno odklonilen odnos tisti predlogi ustavnih dopolnil, ki onemogočajo uveljavitev omenjene delovne usmeritve železnice in se namesto tega obračajo k preživelim rešitvam vračanja železnice v naročje države in v centralizacijo njenih funkcij.

Najbolj sporen je 10. amandma, ki govori o organiziranosti velikih tehnično-tehnoloških sistemov, kot so elektrogospodarstvo, PTT in železniški promet. V njem je namreč vsebovano določilo, da se organizacije združenega dela v velikih tehnično-tehnoloških sistemih obvezno združujejo v skupnosti. Sprememba je v tem, da vprašanja organiziranosti teh sistemov postajajo predmet zveznega zakona, medtem ko je bil doslej to predmet samou-

pravnega sporazumevanja teh subjektov. Tako bi zvezni zakon urejal pogoje in način obveznega združevanja ter temelje organiziranja v teh sistemih, temelje njihovega delovanja in enotnost samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v njih.

Zakon bi torej presegel področje, ki se nanaša na enotnost teh-

nično-tehnološkega sistema. Ta je po mnenju slovenskih in istrskih železničarjev sicer nujna za učinkovito delovanje sistema, pač pa bi vključitev družbenoekonomskih odnosov na železnici v pristojnost zvezne zakonodaje ukinita samoupravno sporazumevanje med organizacijami, ki so vključene v Jugoslovanske železnice.

Taka ureditev pa bi preprosto povedano spremenila delavce na železnici v drugorazredne samoupravljalce, saj bi jih bistveno omejila v pravicah samoupravnega odločanja o pogojih in rezultatih njihovega dela.

JANEZ KUKOVICA

Dobitniki srebrnega znaka sindikata

- Matjaž GLAVIČ – ELEKTRO LJUBLJANA, LJUBLJANA OKOLICA
 Jože LOZAR – ELEKTRO LJUBLJANA, LJUBLJANA MESTO
 Jožica STARČIČ – SOZD ISKRA DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB
 Stane KUŠAR – TOVARNA ROG
 Drago CENČIČ – SOZD ISKRA DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB
 Marko FURLIČ – ISKRA ZORIN, CENTER ZA AVTOMATSKO OBDELAVO PODATKOV
 Marija ZELIČ – ANGORA
 Marija BITENC – MEDEX
 Vasja KAJFEŽ – SOZD GIPOSS, DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB
 Anica MIKLIČ – MAXIMARKET
 Stane BIČEK – TEKSTIL COMMERCE
 Nada KLANJŠČEK – AUTOCOMMERCE DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB
 Danica GRADIŠAR – HOTEL UNION
 Marinka ČRTALIČ – GOSTINSKO PODJETJE LJUBLJANA
 Fani STARE – VODOVOD KANALIZACIJA
 Rudi BUŽGA – KOMUNALNO PODJETJE LJUBLJANA, PARKIRIŠČA
 Miro KMET – OSNOVNA ORGANIZACIJA ZVEZE SINDIKATOV DELAVCEV PRI ZASEBNIH DELODAJALCIH
 Lenka PERKO – CENTRALNA TEHNIŠKA KNJIŽNICA
 Jože MRAZ – MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
 Tatjana ČEPIČ – MESTNI MUZEJ LJUBLJANA
 Tibor KOLAR – UKC, INŠTITUT ZA KLINIČNO KEMJO IN KLINIČNO BIOKEMJO
 Andrej BRUČAN – UKC INTERNA KLINIKA
 Marija BAHUN – INŠTITUT ZA MEDICINO IN SOCIALNO VARSTVO
 Mitja ZUPANEK – LJUBLJANSKA BANKA – GOSPODARSKA BANKA
 Dušan VERBIČ – LJUBLJANSKA BANKA – STANOVANJSKO KOMUNALNA BANKA
 Blažka KOGEJ DMITROVIČ – SODIŠČE ZDRUŽENEGA DELA V LJUBLJANI
 Janko VEROVŠEK – DELOVNA SKUPNOST MESTNEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV LJUBLJANA
 Fedor TOMINŠEK – USTANOVNO SODIŠČE SRS
 Nada MIHELIČ – REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA NOTRANJE ZADEVE
 Drago VOBOVNIK – REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA LJUDSKO OBRAMBO
 KONFERENCA ZVEZE SINDIKATOV ŽELEZNIŠKEGA GOSPODARSTVA
 OSNOVNA ORGANIZACIJA ZVEZE SINDIKATOV DOM UČENK ZDRAVSTVENE USMERITVE
 KONFERENCA OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZVEZE SINDIKATOV ISKRA COMMERCE

Nadaljevanje s 3. strani

jejo, da ta amandma ne prinaša nobenih novosti in ne zagotavlja zmanjšanja normativizma na področju teh dejavnosti.

XVII. AMANDMA

V tem amandmaju se preozko opredeljuje možnost samostojnega osebnega dela, saj ga veže le na sredstva v lasti občanov.

XVIII. AMANDMA

Glede na različne pogoje kmetijstva, je določanje kmetijskega maksimuma z zveznim zakonom nesmotrno. To materijo naj uredijo republike glede na svoje potrebe.

XVIII. AMANDMA

Vsebinska amandmaja je sicer sprejemljiva, vendar ureja zadeve, ki po svoji vsebini ne sodijo v okvir ustavnega urejanja.

XXIII. AMANDMA

Enotno stališče v javni razpravi je bilo, da je ta amandma nesprejemljivo in ga je potrebno črtati. Vsebinska je v nasprotju z ustavnimi pravicami republik in pokrajinskih opredeljenimi z ustavo iz leta 1974. Pomeni korak nazaj in uveljavlja krnitev suverenih pravic narodov, ki sestavljajo jugoslovansko federacijo.

Posebna pripomba je bila dana na volitve sodnikov rednih sodišč. Poleg strokovne sposobnosti se namreč postavlja »primernost« za opravljanje sodniške funkcije. Kaj naj ta izraz pomeni, v amandmaju ni posebno obrazloženo, dopušča pa skrajno subjektivnost, pa tudi diskriminacijo pri volitvah sodnikov ter zaradi tega ni sprejemljiva.

XXVI. AMANDMA

V javni razpravi je bil amandma zavržen. Davčni sistem naj glede na različnosti med republikami, ostane na pristojnosti republik.

XXVIII. AMANDMA

Skladno s cilji in nalogami skupne monetarne politike sprejemajo pristojni organi ukrepe, s katerimi lahko vplivajo tudi na kreditno politiko. Ker se ustanovljajo banke kot samoupravne finančne organizacije, ki poslujejo v okviru tržnih zakonitosti, so predlagani »skupni temelji kreditne politike« v nasprotju s takšno usmeritvijo. Kreditno politiko naj oblikujejo poslovni subjekti samostojno, vpliv nanjo pa si država povsod po svetu zagotavlja preko monetarne politike. Zaradi tega naj se črta termin »skupni temelji kreditne politike«.

Tč. 5. Nevzdržno je, da opravlja Narodna banka bančne posle za federacijo. Dosedanja praksa je pokazala, da je prav ta funkcija Narodne banke vodila do tega, da so se potrebe federacije ob izpadu dohodkov napajale iz emisije. Opravljanje teh poslov ni skladno z določili 3. točke tega amandmaja.

Tč. 7. V 8. vrsti te točke naj se vnese med besedi: ureja kreditni ... besedo »temelje« tako da glasi: UREJA TEMELJE KREDITNEGA IN BANČNEGA SISTEMA IN... Predlagana formulacija pomeni razširitev pristojnosti federacije na urejanje »kreditnega in bančnega sistema« v celoti in ne le temeljev, kot je veljalo doslej. Gre ponovno za očitni poseg v pristojnosti republik, da same urejajo specifičnosti, ki so lastne njihovemu lastnemu okolju.

XXXI. AMANDMA

Posebno financiranje potreb JLA ni umestno. JLA se lahko financira le iz zveznega proračuna in to na podlagi ustvarjenega dohodka. Nevzdržna je težnja, da se potrebe JLA financirajo iz narodnega dohodka (celo iz planiranega). Tak način financiranja loči JLA od splošnih gospodarskih gibanj in pomeni tujek v sistemu socialističnega samoupravlja-

nja, katerega materialni temelj je dejanski dohodek in ne statistični narodni dohodek.

XXXII. AMANDMA

Vsebinska tega amandmaja v javni razpravi ni naletela na podporo predvsem zaradi nedorečenosti. Povsem razumljivo je, da moramo določene zadeve reševati na zvezni ravni, druge pa v posameznih republikah glede na stopnjo razvoja in potreb. Zaradi tega bi bilo potrebno razmejiti in podrobneje opredeliti posamezne zadeve kot npr. sistem javnega obveščanja, ki zahteva posebno strokovno obdelavo.

XXXIII. AMANDMA

V postopku odločanja v Skupščini SFRJ je vprašljiva smotrnost vključevanja in sklicevanja konference samoupravljalcev kot tretjega, čeprav neobveznega zbora. V javni razpravi je bilo ocenjeno, da pomeni uvajanje takega načina poskus ponovnega oživljanja uvedbe zveznega zbora združenega dela skozi stranska vrata in je zaradi tega 4. točka tega amandmana zavržena.

Predsedstvo občinske konference SZDL Ljubljana Center